

Richtlijn Onderwijs Universiteit Utrecht

DEFINITIEVE VERSIE, 12 DECEMBER 2017

Wet op het Hoger Onderwijs en Wetenschappelijk Onderzoek

Artikel 9.5

Het college van bestuur kan richtlijnen vaststellen met het oog op de organisatie en coördinatie van de uitoefening van de in de artikelen 9.14, derde lid, en 9.15, eerste lid, bedoelde bevoegdheden.

Artikel 9.15

De decaan is, onverminderd artikel 9.5, voorts belast met:

- a. het vaststellen van de onderwijs- en examenregeling, bedoeld in artikel 7.13, alsmede de regelmatige beoordeling daarvan, [..]*
- d. het houden van toezicht op de uitvoering van de onderwijs- en examenregeling en op het jaarlijks onderzoeksprogramma, alsmede het uitbrengen van regelmatig verslag hieromtrent aan het college van bestuur, [..].*

A. Algemeen

1. Onderwijsaanbod
  - a. Faculteiten verzorgen uitsluitend bacheloropleidingen en majors, masteropleidingen en masterprogramma's die zijn goedgekeurd door het college van bestuur en opgenomen in het Universitair Register van Opleidingen (URO). Om het onderwijsconcept van de richtlijn onderwijs en de kwaliteit te borgen, legt de decaan plannen voor nieuwe bachelor- en masterprogramma's en voorstellen voor wijzigingen in het bestaande opleidingsaanbod ter certificering voor aan het college van bestuur.
  - b. Cursussen van de faculteit die deel uit kunnen maken van een opleiding van de universiteit worden opgenomen in de *Universitaire Onderwijscatalogus*.
  - c. Een faculteit kan samen met een andere instelling(en) een opleiding of programma verzorgen. Om een diploma van de Universiteit Utrecht af te kunnen geven bedraagt de effectieve bijdrage van de faculteit aan een dergelijke opleiding of programma ten minste de helft van het onderwijsprogramma.
2. Uniform onderwijschassis
  - a. Al het onderwijs is geroosterd volgens de universitaire jaarkalender, periode-indeling en timeslotmodel; het collegejaar start niet later dan op 2 september.
  - b. De inschrijving voor cursussen en opleidingen vindt plaats in de door het college van bestuur bepaalde periodes.
3. Docenten
  - a. De decaan draagt er zorg voor dat het onderwijs wordt gegeven door gekwalificeerde docenten, die in staat worden gesteld hun onderwijs te verbeteren en te innoveren, waarbij universitair docenten beschikken tenminste over de basiskwalificatie onderwijs; universitair

- hoofddocenten met een substantiële onderwijstaak en hoogleraren beschikken over de seniorkwalificatie onderwijs.
- b. Hoogleraren zijn zichtbaar in alle fasen van het onderwijs, dus ook in het eerste bachelorjaar.
  - c. De decaan draagt er zorg voor dat docenten deskundig zijn op het gebied van toetsen (maken, afnemen, beoordelen) via de basis- en seniorkwalificaties onderwijs en gerichte professionalisering.
4. Kwaliteitszorg
- a. De decaan zorgt ervoor dat er een systeem van interne kwaliteitszorg is dat aan de volgende minimumvoorwaarden voldoet:
    - de kwaliteitszorg in opleidingen is cyclisch (plan – do – check - act)
    - de interne kwaliteitszorg sluit aan bij externe kwaliteitszorg
    - de interne kwaliteitszorg is zowel gericht op cursus- als op curriculumniveau
    - bij de kwaliteitszorg worden studenten, docenten, alumni en het werkveld periodiek betrokken.
    - de resultaten van de kwaliteitszorg zijn openbaar voor alle betrokkenen.
    - de verantwoordelijkheden rond de kwaliteitszorg zijn helder belegd en vastgelegd.
  - b. Daarbij zorgt de decaan dat
    - de kwaliteitszorg goed functioneert
    - de kwaliteitsborging van het onderwijs en de examinering is ingebed in het interne kwaliteitszorgsysteem
    - overleg en informatie-uitwisseling zodanig is geregeld dat de onderscheiden verantwoordelijkheden waargemaakt kunnen worden.
  - c. De decaan zorgt dat examencommissies voldoende tijd en deskundigheid hebben om hun taken uit te voeren als toezichthouder op:
    - de kwaliteit van tentaminering en examinering
    - het niveau van de afgestudeerden (beschikt de student over kennis, inzicht en vaardigheden die nodig zijn voor het verkrijgen van een graad).
    - Als de kwaliteit van tentamens of examens onvoldoende geborgd blijkt, draagt de decaan er zorg voor dat er acties worden ondernomen om dit op te lossen.
  - d. De decaan zorgt voor dat onderwijsdirecteuren/ programmaleiders voldoende zijn toegerust om hun verantwoordelijkheid voor de kwaliteitszorg van het onderwijs te kunnen nemen.

B. De bachelorfase

1. Onderwijsprogramma

1. In de bachelorfase worden activerende onderwijsvormen gebruikt en is het onderwijs zoveel mogelijk kleinschalig van opzet.
2. De vormgeving en uitvoering van een cursus in de bachelorfase voldoet aan de volgende uitgangspunten:
  - a. cursussen hebben een standaardomvang van 7,5 studiepunten;
  - b. cursussen zijn ingedeeld in drie niveaus: inleidend (1), verdiepend (2) en gevorderd (3);
  - c. de toetsing van de student is afgerond bij het einde van de cursus;
  - d. cursussen zijn zo ingericht dat de actieve participatie van studenten bevorderd wordt zodat zij aan de eindtermen van de cursus kunnen voldoen. In het eerste bachelorjaar van iedere opleiding, is het aangeboden aantal contacturen minimaal 12 uur en maximaal 18 uur per week; in de hogere bachelorjaren, gemiddeld over de gehele universiteit, minimaal 12 uur per week.
3. Een bacheloropleiding bevat minimaal de volgende programmaonderdelen:
  - a. een major van minimaal 90 en maximaal 135 studiepunten, waarvan maximaal 75 studiepunten verplichte majorgebonden cursussen en voor het overige majorgebonden keuzecursussen;
  - b. een profileringsruimte van ten minste 45 studiepunten waarin de student een keuze kan maken uit het totale universitaire cursusaanbod, inclusief de majorgebonden keuzecursussen en het minoraanbod, zoals opgenomen in de Universitaire Onderwijscatalogus

- c. ten minste 45 studiepunten aan cursussen binnen major en profileringsruimte op niveau 3
  - d. ten minste 15 studiepunten aan cursussen binnen de profileringsruimte minimaal op niveau 2
  - e. een thesis, met een omvang van ten minste 7,5 studiepunten, waarbij de student de mogelijkheid heeft een afrondend werkstuk te maken als proeve van bekwaamheid waarin vereiste kennis, vaardigheden en attitudes samenkomen. De thesis is niet verplicht als de opleiding door middel van een (afstudeer)portfolio of de gebundelde verzameling van eindproducten/toetsen van de (doorlopende) leerlijnen aantoont dat het geheel van beoogde eindkwalificaties van de bachelor is gerealiseerd.
4. De major is beschreven door een set van cursussen en keuzeregels.
  5. De major bevat cursussen waarin de context van de discipline aan de orde komt.
  6. Studenten worden vanaf het eerste bachelorjaar vertrouwd gemaakt met theorie en praktijk van wetenschappelijk onderzoek.
  7. Studenten worden tijdens alle cursussen op academische vorming getoetst. Onder academische vorming wordt verstaan het ontwikkelen van competenties (kennis, vaardigheden en attitudes) ten aanzien van:
    - a. academisch denken, handelen en communiceren;
    - b. hanteren van relevant wetenschappelijk instrumentarium;
    - c. (wetenschappelijk) communiceren in de eigen taal;
    - d. hanteren van specifieke kennis van een vakgebied in een bredere wetenschappelijke, wetenschapsfilosofische, en maatschappelijk/culturele context;
    - e. gedragsnormen die gelden tijdens de studie en binnen de wetenschap.
  8. Faculteiten bieden internationale studenten in periode 2 de gelegenheid om een aantal aangewezen cursussen voor de onderwijsvrije periode rond kerst af te ronden.

2. Toetsing en beoordeling in cursussen

1. De resultaten worden binnen tien werkdagen na het afnemen van een toets bekend gemaakt.
2. Iedere cursus bevat meerdere toetsmomenten. Uiterlijk halverwege de cursusduur is er een moment waarop de docent de vorderingen van de student evalueert en aan hem of haar kenbaar maakt.
3. Indien de student voldaan heeft aan de in de cursusbeschrijving beschreven inspanningen wordt hij, uitsluitend bij een onvoldoende eindbeoordeling van ten minste een vier, éénmaal in de gelegenheid gesteld om op een door de docent te bepalen wijze, de cursus alsnog te halen.
4. Een thesis wordt altijd beoordeeld door tenminste twee docenten (de begeleider en een tweede beoordelaar).
5. Maatregelen die getroffen worden bij fraude en plagiaat worden conform de modelbepaling van het college van bestuur opgenomen in de onderwijs- en examenregeling.

3. Studieloopbaanbegeleiding

Studieloopbaanbegeleiding bestaat tenminste uit de volgende onderdelen:

1. Een verplicht matchingstraject voor aanstaande studenten voorafgaand aan inschrijving voor een bacheloropleiding¹ met als doel studenten te begeleiden bij de keuze voor een opleiding die past bij hun ambitie, verwachtingen en mogelijkheden;
2. De introductie van eerstejaarsstudenten in de eerste week van het eerste semester; de introductie heeft tot doel de studenten welkom te heten, kennis te laten maken met docenten, wegwijs te maken in en te informeren over de studie;
3. Toewijzing van een tutor aan alle bachelorstudenten die hen gedurende het eerste semester in de studie introduceert, en voor hen beschikbaar is voor begeleiding in de verdere studie en bij het maken van keuzes gedurende de bachelorfase;
4. Een dringend advies na het eerste semester en een bindend advies na het tweede semester van het eerste jaar op basis van alle behaalde studiepunten in het eerste jaar over het al dan niet voortzetten van de studie;
5. Advies bij het vinden van het juiste vervolg na het bachelordiploma;
6. Een portfolio kan als instrument bij de studieloopbaanbegeleiding worden ingezet.

---

¹ Met uitzondering van selectieve opleidingen en opleidingen met een numerus fixus.

4. Honoursprogramma's

Voor elke bachelor is een honoursprogramma ingericht, waarvoor selectie voor de poort plaatsvindt, met een mogelijkheid tot zij-instroom in het eerste bachelorjaar.

1. Een honoursprogramma voldoet minimaal aan de volgende voorwaarden:
  - a. Het honoursprogramma omvat ten minste zes onderdelen van 7,5 studiepunten, waarvan minimaal 7,5 studiepunten voor een honoursthesis;
  - b. maximaal 15 studiepunten daarvan zijn extracurriculair;
  - c. Het honoursprogramma bevat zowel verdiepende (binnen de major) als verbredende elementen (in de profileringsruimte);
  - d. Studenten nemen actief deel aan extracurriculaire activiteiten binnen de honourscommunity;
  - e. Studenten doen in het kader van hun honoursprogramma internationale ervaring op.

2. In de Onderwijs- en examenregeling worden de volgende regels opgenomen t.a.v. het honoursprogramma:
  - a. Selectiecriteria;
  - b. Selectiemoment;
  - c. criteria verwijdering;
  - d. wie beslist.

C. De masterfase

1. Algemeen

1. Het onderwijs in de masterfase wordt aangeboden in de vorm van masterprogramma's. Een masteropleiding kan uit een of meerdere masterprogramma's bestaan.
2. De eindtermen en beoogde eindkwalificaties zijn omschreven op het niveau van de masteropleiding.
3. Communicatie en werving vindt plaats op het niveau van het masterprogramma.
4. Masteropleidingen zijn ondergebracht in een Graduate School.

2. Onderwijsprogramma

1. De omvang van masterprogramma's is 60, 120, 180 of 240 ec. Na goedkeuring van het college van bestuur kunnen duale masteropleidingen van 90 ec worden aangeboden, met daarin voor 30 ec onderdelen beroepsuitoefening die in samenspraak met het afnemend veld tot stand zijn gekomen.
2. Een masterprogramma bevat minimaal de volgende onderdelen:
  - a. theoretisch en inhoudelijk verdiepende cursussen;
  - b. een zelfstandige onderzoeksopdracht en/of onderzoekstage die wordt beschouwd als de proeve van bekwaamheid waarin wordt aangetoond dat de beoogde eindkwalificaties van de masteropleiding zijn gerealiseerd;
  - c. opleidingsonderdelen waarin expliciet aandacht wordt besteed aan de beginselen van wetenschappelijke integriteit;
  - d. opleidingsonderdelen die studenten een internationale oriëntatie bieden;
  - e. opleidingsonderdelen waarin de oriëntatie op de arbeidsmarkt aan bod komt.
3. Een masterprogramma heeft verplichte onderdelen en keuzeonderdelen.
4. Het curriculum zorgt voor verwerving van academische vaardigheden en vaardigheden die toerusten op een snel veranderende arbeidsmarkt.
5. Masterprogramma's zijn doelmatig georganiseerd. Daarbij geldt dat:
  - a. een masterprogramma inhoudelijk wordt gedragen door minimaal drie leerstoelen;
  - b. er een minimale instroom is van 20 studenten per programma;
  - c. binnen de Graduate School sprake is van een flexibele programmering en gezamenlijke cursussen;
  - d. een masterprogramma één of twee volwaardige startmomenten per jaar heeft, die samenvallen met de start van een semester.In bijzondere gevallen, onder goedkeuring van het college van bestuur kan van deze bepalingen worden afgeweken.

3. Toetsing en beoordeling in cursussen

1. De resultaten worden binnen tien werkdagen na het afnemen van een toets bekend gemaakt.
2. Indien de student voldaan heeft aan in de cursusbeschrijving beschreven inspanningen wordt hij, uitsluitend bij een onvoldoende eindbeoordeling van ten minste een vier, eenmaal in de gelegenheid gesteld om op een door de docent te bepalen wijze, de cursus alsnog te halen.
3. De onderzoeksopdracht en/of onderzoekstage wordt altijd beoordeeld door tenminste twee docenten. Er is minimaal een deskundige betrokken bij de beoordeling die niet verantwoordelijk is voor de begeleiding van de student.
4. Maatregelen die getroffen worden bij fraude en plagiaat worden conform de modelbepaling van het college van bestuur opgenomen in de onderwijs- en examenregeling.

4. Toelatingseisen masterprogramma

1. De vooropleidingseisen (ingangseisen) voor het programma worden geformuleerd in termen van kennis en competenties. Voor toelating tot een masterprogramma is ten minste kennis, inzicht en vaardigheden op het niveau van een universitair bachelordiploma vereist. Als nadere specificatie van deze algemene ingangseisen, kan worden geëist:
  - kennis, inzicht en vaardigheden op het niveau van een major van ten hoogste 135 studiepunten van de Universiteit Utrecht;
  - een bacheloropleiding met vergelijkbare inhoud die buiten de Universiteit Utrecht behaald is.

2. Toelating tot een masterprogramma is gebaseerd op het oordeel van de toelatingscommissie over de geschiktheid van de kandidaat om met voldoende inspanning binnen de daarvoor gestelde tijd de eindkwalificaties van het masterprogramma te kunnen halen.
3. De selectie geschiedt op basis van objectieve standaarden met betrekking tot:
  - eerdere academische prestaties in relevante vakgebied(en);
  - relevante vaardigheden;
  - beheersing van de in het programma gehanteerde taal of talen;
  - eventuele aanvullende selectiecriteria met bewezen relevantie voor het oordeel over de geschiktheid van de kandidaat
4. De toelatingseisen zijn helder en transparant geformuleerd zodat kandidaten vooraf op de hoogte zijn aan welke eisen zij moeten voldoen om toegelaten te worden tot het programma.
5. Doel van de selectieve toelating is het realiseren van een optimale match tussen de ambities en competenties van de student enerzijds en het masterprogramma en de UU-leeromgeving anderzijds. Daarbij streeft de UU naar het bevorderen van excellentie, gelijke kansen en diversiteit van de studentenpopulatie.

5. Toelatingsprocedure

1. Voor ieder masterprogramma is er een toelatingsprocedure waarin de toelatingscommissie zich een oordeel kan vormen over de geschiktheid van de kandidaat om met voldoende inspanning binnen de daarvoor gestelde tijd de eindkwalificaties van het masterprogramma te kunnen halen.
2. De informatie over de toelatingsprocedure is helder en transparant zodat kandidaten vooraf op de hoogte zijn van de verschillende stappen en deadlines.
3. De toelatingscommissie verstrekt op verzoek van de kandidaat namens de decaan een toelatingbewijs aan degene die voldoet aan de ingangseisen voor het masterprogramma. Dit toelatingbewijs wordt verstrekt binnen een termijn van 3 weken vanaf het moment dat het dossier compleet bij de faculteit binnen is.
4. Na goedkeuring van het college van bestuur kan een masterprogramma een capaciteitsbeperking hebben.
5. Voor programma's met een capaciteitsbeperking waarvoor alle kandidaten op hetzelfde moment een gestandaardiseerde toets moeten afleggen, stelt de decaan een selectieprocedure vast met daarin de deadlines voor aanmelden, het tijdvak waarbinnen het selectieproces wordt uitgevoerd en de termijn waarbinnen de toelatingbewijzen worden gegeven.

6. Begeleiding

1. Kandidaten worden in de gelegenheid gesteld zich een oordeel te vormen over hun keuze voor het masterprogramma en zich te oriënteren op de vervolgmogelijkheden daarna.
2. Het masterprogramma en/of de Graduate School dragen zorg voor het creëren van een hechte community.
3. Het masterprogramma en/of de Graduate School dragen zorg voor de begeleiding van (internationale) studenten. Iedere student heeft een studiebegeleider die zorg draagt voor:
  - a. Het bevorderen van het communitygevoel van studenten;
  - b. Begeleiding bij keuzes in het programma;
  - c. Begeleiding bij de oriëntatie op de arbeidsmarkt.

D. Invoeringsbepaling

De Richtlijn Onderwijs is na instemming van de Universiteitsraad vastgesteld op 1 juli 2014 en treedt in werking met ingang van 1 juli 2014. De Richtlijn Onderwijs vervangt de Richtlijn Onderwijs van 25 juni 2013. De Richtlijn is na instemming van de Universiteitsraad nader gewijzigd op 12 december 2017.

Toelichting

Richtlijn Onderwijs Universiteit Utrecht

Met het oog op de uitwerking van het Utrechtse onderwijsconcept heeft het college van bestuur de Richtlijn Onderwijs vastgesteld. Onderwerpen die al zijn opgenomen in de wet of in andere op de universiteit van toepassing zijnde regels (zoals het accreditatiekader van de NVAO met betrekking tot de interne kwaliteitszorg), worden niet herhaald in de richtlijn, zodat voorkomen wordt dat dezelfde begrippen in verschillende regelingen anders geïnterpreteerd worden. Afwijkingen van de richtlijn zijn in zeer specifieke situaties mogelijk na toestemming van het college van bestuur.

De decaan is integraal en autonoom bevoegd ten opzichte van de organisatie van het onderwijs en onderzoek binnen zijn faculteit, binnen de kaders die de wet (WHW) en het college van bestuur geven. De WHW bepaalt de kwaliteitseisen (via toetsing door de NVAO aan het toetsingskader voor accreditatie) van het onderwijs. Voorts worden er wettelijke eisen gesteld aan het onderwijs:

- organisatie in opleidingen
- onderwijs- en examenregeling voor iedere opleiding of groep van opleidingen met examencommissies als inhoudelijk beoordelende instantie
- opleidingsstatuut waarin naast de onderwijs- en examenregeling de rechten en plichten van studenten zijn vastgelegd
- medezeggenschap ten aanzien van het faculteitsreglement, (het niet onderwijsinhoudelijke deel) van het OER en studentenstatuut door de faculteitsraad; medezeggenschap ten aanzien van de inhoud van het onderwijs door de paritair samengestelde opleidingscommissies.

Onderwijs aan de Universiteit Utrecht

De Universiteit Utrecht geeft in haar onderwijs universiteitsbreed vorm aan de twee, deels onderscheiden, doelstellingen van wetenschappelijk onderwijs: academische vorming binnen een discipline enerzijds en gespecialiseerde academische beroepsvoorbereiding anderzijds. In de bachelorfase ligt het accent op academische vorming. Studenten verdiepen zich in een wetenschapsgebied; de focus in de bacheloropleidingen ligt op de daarbij passende wetenschappelijke denk- en werkwijze, inclusief de gedragsnormen die gelden tijdens de studie en binnen de wetenschap.

In een academische omgeving zijn onderwijs en onderzoek onlosmakelijk met elkaar verbonden en daarom worden studenten vanzelfsprekend vanaf het eerste bachelorjaar vertrouwd gemaakt met theorie en praktijk van (actueel) wetenschappelijk onderzoek. De masterfase die hierop volgt, is gericht op specialisatie, hetzij in de richting van het wetenschappelijk onderzoek, hetzij in de richting van beroepsuitoefening op academisch niveau.

De beide onderwijsfasen kenmerken zich kortweg door de volgende karakteristieken en doelstellingen:

Bachelorfase, leidend tot het bachelordiploma

- Academische vorming en brede oriëntatie (profielingsruimte)
- Verdiepen in een specifieke (disciplinaire) interesse (major)
- Voorbereiding van de keuze voor een verdere (studie)loopbaan

Masterfase, leidend tot het masterdiploma

- Specialisatie
- Voorbereiding voor verdere scholing in de wetenschapsbeoefening of beroepsuitoefening op academisch niveau

Goed onderwijs is activerend, persoonlijk en waar nodig kleinschalig, zodat studenten het beste uit zichzelf willen halen. Belangrijk ingrediënt daarbij zijn authentieke taken, waardoor studenten leren werken met kennis, inzicht, en (academische) vaardigheden. Goed onderwijs biedt tussentijdse feedback, zodat studenten op koers worden gehouden zodat ze in staat zijn om het beste uit zichzelf te halen. Goed onderwijs is coherent: leerdoelen, toetsing, opdrachten, feedback en werkvormen zijn consistent op het niveau van de cursus en sluiten aan bij het gevraagde beginniveau van de student, en de doelen en langere leerlijnen door het curriculum. Goed onderwijs vindt plaats met wederzijdse betrokkenheid: studenten en docenten staan niet tegenover

elkaar, maar werken samen aan hetzelfde doel; er is sprake van een academische learning community.

Goede docenten

Goed onderwijs wordt gegeven door hoog gekwalificeerde docenten, die in staat worden gesteld hun onderwijs te verbeteren en te innoveren. Onderwijskwalificaties spelen een belangrijke rol in de wetenschappelijke loopbaan. De basiskwalificatie onderwijs is vereist om een vast dienstverband te krijgen; het garandeert de kwaliteit van de universitair docent. Universitair hoofddocenten met een substantiële onderwijstaak en hoogleraren moeten ook aan de eisen van de seniorkwalificatie onderwijs voldoen. De eisen die aan de basis- en seniorkwalificatie onderwijs worden gesteld zijn universiteitsbreed vastgelegd. Faculteiten leggen eigen, domeinspecifieke accenten binnen deze universitaire kaders.

De bachelorfase

In de bachelorfase staan academische vorming en brede oriëntatie centraal. Studenten verdiepen zich in een wetenschapsgebied en bereiden zich voor op de keuze voor een verdere (studie)loopbaan. De bachelorfase is vraaggestuurd: naast een uniform verplicht gedeelte stellen studenten hun onderwijsprogramma deels zelf samen binnen de door de opleiding gestelde regels. Een kwart van de bacheloropleiding bestaat uit een profileringsruimte die door studenten kan worden gevuld op basis van hun interesses en ambities. Een student kan daarbinnen kiezen voor verbreding, maar ook voor verdieping op het terrein van de major. Studenten worden gestimuleerd om onderwijs in het buitenland te volgen. Op deze wijze wordt recht gedaan aan de verscheidenheid aan studenten en aan het feit dat de ontwikkeling om te komen tot een loopbaankeuze niet bij elke student op dezelfde wijze verloopt.

Ter afsluiting van de bachelorfase maken studenten een afrondend werkstuk of thesis waaruit blijkt dat zij het beoogde niveau van academische vaardigheden, waaronder het opzetten, uitvoeren van en rapporteren over onderzoek volgens de methoden van het vakgebied, hebben bereikt zoals in de eindtermen van de opleiding beschreven. Indien het afrondend werkstuk in meertallen wordt geschreven, dient ieders bijdrage expliciet gemaakt te worden en dient elke student op grond daarvan een individuele beoordeling te krijgen.

De eindtermen van de bacheloropleiding zijn zo geformuleerd dat wel het niveau wordt beschreven, maar de inhoud niet uniform vastligt.

Een belangrijk sleutelwoord in het onderwijs is commitment. Opleidingen bieden activerend en zoveel mogelijk persoonlijk en kleinschalig onderwijs aan. Daarbij wordt een beroep gedaan op de betrokkenheid van studenten bij hun onderwijs: als ze zich voor een cursus inschrijven, wordt van hen verwacht dat ze de inspanningsverplichtingen nakomen en dat ze voldoende presteren. Algemene herkansingen behoren niet meer tot de praktijk. In het eerste jaar worden studenten in het kader van een bindend studieadvies tijdig geïnformeerd over hun studieperspectief, en bij negatieve resultaten geconfronteerd met consequenties. De universiteit streeft ernaar dat studenten het beste uit zichzelf halen en biedt studenten die extra uitdaging zoeken honours-onderwijs.

De flexibiliteit in de opleidingen en de keuzemogelijkheden in de profileringsruimte vragen om een goede onderwijsorganisatie. Daarom heeft elke cursus in de bachelorfase een standaardomvang van 7,5 studiepunten, is het onderwijsjaar ingedeeld in vier gelijke onderwijsperiodes van tien weken en wordt voor de cursussen een universiteitsbrede niveau-indeling gehanteerd. Een universiteitsbreed timeslotmodel en een uniforme inschrijfperiode voor cursussen moet de keuzevrijheid van studenten binnen en buiten de major faciliteren.

In de tweede plaats vraagt de flexibiliteit en keuzevrijheid voor studenten om een goede begeleiding. Elke student krijgt daarom aan het begin van het eerste jaar een tutor toegewezen die studenten in individuele en groepsbijeenkomsten begeleidt.

De masterfase

De masterfase is gericht op specialisatie en is, in tegenstelling tot de bachelorfase, meer expertisegestuurd. De nadruk ligt op voorbereiding op de arbeidsmarkt. Alle masterprogramma's hebben een selectief toelatingsbeleid op basis van competenties en kennis. Het onderwijs in de masterfase wordt aangeboden in de vorm van programma's: samenhangende pakketten van cursorisch onderwijs en andere onderwijsactiviteiten.

Artikelsgewijze toelichting bij de richtlijn onderwijs

B.1. Onderwijsprogramma

In de Richtlijn staat de inzet van studenten centraal. In artikel B.1.2.c is vastgelegd dat cursussen zo zijn ingericht dat actieve participatie van studenten wordt bevorderd. In het eerste bachelorjaar van iedere opleiding, is het aangeboden aantal contacturen minimaal 12 uur en maximaal 18 uur per week; in de hogere bachelorjaren, gemiddeld over de gehele universiteit, minimaal 12 uur per week.

Het aantal contacturen wordt per cursus vastgelegd in de Universitaire Onderwijscatalogus².

De Universiteit Utrecht vindt het belangrijk dat studenten ten behoeve van hun academische vorming ook tijd besteden aan extra-curriculaire activiteiten, en stimuleert dit.

In artikel B.1.1. is vastgelegd dat het onderwijs in de bachelorfase activerend is, en zoveel mogelijk kleinschalig. Het college hanteert het uitgangspunt dat het de verantwoordelijkheid van de docenten is om ervoor te zorgen dat studenten 35 tot 40 uur studeren. Voor opleidingscommissies is hier een evaluerende taak weggelegd.

Docenten hebben ruimte om gegeven de opzet en het doel van de cursus te zorgen voor een optimale mix aan werkvormen. De formulering biedt faculteiten de mogelijkheid om in voorkomende gevallen hoorcolleges te verzorgen. Wanneer een opleiding te veel hoorcolleges verzorgt, is het de taak van de opleidingscommissie of faculteitsraad, en in het uiterste geval het college van bestuur, om de decaan hierop aan te spreken.

De opzet van de bachelorfase, met een onderscheid tussen de major en de profileringsruimte, en de bijbehorende cursussen, is vastgelegd in de artikelen B.1.3 - B.1.6. Studenten kunnen voor de vulling van hun profileringsruimte, mits zij aan de ingangseisen voldoen, kiezen uit het totale cursusaanbod uit de Universitaire Onderwijscatalogus². Daarbij geldt een uitzondering voor cursussen die een capaciteitsbeperking hebben of plaatsingsregels kennen. Ook kunnen studenten hun profileringsruimte uiteraard vullen met cursussen van andere universiteiten in binnen- en buitenland, onder goedkeuring van de examencommissie.

B.2. Toetsing en beoordeling in cursussen

Leerdoelen en toetsen zijn rechtstreeks aan elkaar gerelateerd. De toets maakt zichtbaar of leerdoelen al dan niet gehaald zijn op het gewenste niveau. De werkvormen, de didactiek en de toetsing zorgen er gezamenlijk voor dat studenten zich optimaal inzetten voor het behalen van de leerdoelen op een zo hoog mogelijk niveau.

De UU heeft bij de invoering van de bachelor-masterstructuur een einde willen maken aan de mogelijkheid tot eindeloos herkansen: een student wordt slechts eenmaal in de gelegenheid gesteld om alsnog een voldoende te halen. Een ander uitgangspunt bij de toetsing is dat de eindbeoordeling niet uitsluitend afhankelijk is van een eindtentamen, maar dat een student gedurende een cursus een resultaat opbouwt en bovendien uiterlijk halverwege een cursus door de docent door middel van goede feedback van zijn vorderingen op de hoogte wordt gesteld. Wanneer studenten op dat moment nog onvoldoende heeft gepresteerd, zullen zij zich harder moeten inspannen om de cursus toch met een voldoende af te ronden. De evaluatie halverwege de cursus, zoals bedoeld in artikel B.2.3, zal doorgaans een toets zijn, maar kan ook andere vormen aannemen, zoals het wekelijks maken van opdrachten, een presentatie, een practicum of een onderzoeksopdracht die gedurende een cursus met wekelijkse feedback wordt voltooid. Belangrijk is in elk geval dat de student door de docent op de hoogte wordt gesteld van zijn of haar vorderingen.

Om de studeerbaarheid te bevorderen heeft de UU als stelregel dat toetsing is afgerond bij het einde van de cursus en dat docenten gehouden zijn aan een nakijktermijn van tien werkdagen vanaf de toetsdatum. Hiervan kan slechts worden afgeweken in overleg met de studenten en de examencommissie. Een student heeft recht op een aanvullende of vervangende toets bij een onvoldoende eindbeoordeling van ten minste een vier (B.2.3 en C.2.2). Het college van bestuur gaat daarbij uit van een niet-afgerond cijfer; een 3,51 is in die interpretatie dus geen 4. Bij een lagere eindbeoordeling dan een vier, beheersen de studenten de stof onvoldoende en zullen zij de cursus op een later moment opnieuw moeten volgen. Het onderwijs van die cursus hoeft niet identiek te zijn aan dat wat de student de eerste keer volgde, maar dient wel te voldoen aan de richtlijn (bijvoorbeeld activerend onderwijs, een evaluatiemoment halverwege de cursus). De

---

² www.uu.nl/onderwijscatalogus

artikelen B.2.3 en C.2.2. hebben uiteraard geen betrekking op onvoorziene omstandigheden als ziekte, omdat de hardheidsclausule ('bijzonder geval van onbillijkheid van overwegende aard') in de OER daarvoor een oplossing biedt.

B.3. Studieloopbaanbegeleiding

Alle studenten hebben gedurende de hele bacheloropleiding een tutor waarop zij een beroep kunnen doen (B.3.2). De tutor is een docent van de opleiding. Een student is wel mede verantwoordelijk voor de wijze waarop en de mate waarin hij of zij wordt begeleid. Met betrekking tot de vormgeving van het tutoraat stelt het college in elk geval eisen aan de invulling van het eerste jaar (B.3.1, B.3.2, B.3.3), vanuit de overtuiging dat studenten in dat jaar begeleiding het hardst nodig hebben om wegwijs te worden gemaakt in de opleiding en het wetenschappelijk onderwijs. Aan het einde van het eerste jaar van de bacheloropleiding krijgen alle studenten een bindend studieadvies over het al dan niet voortzetten van de opleiding. Studenten worden door hun tutor begeleid bij het maken van een keuze voor een vervolg op de bacheloropleiding (B.3.4). In het tweede en derde jaar wordt faculteiten meer vrijheid geboden het tutoraat naar eigen inzicht in te richten. De tutor

- begeleidt globale keuzes binnen het curriculum en adviseert over keuzes na en naast de major (keuzevakken, honoursprogramma, studie in het buitenland, stages, masterkeuze en beroepspraktijk);
- coacht de student zo in zijn persoonlijke ontwikkeling van competenties dat dit bijdraagt aan een reëel beeld bij de student van zijn eigen competentieontwikkeling en houdt in de gaten of dit beeld past bij de academische omgeving en opleiding;
- beschikt over algemene kennis van de gehele opleiding en kan inhoudelijke keuzegesprekken voeren;
- coacht en adviseert op zo'n manier dat dit aansluit bij de persoonlijke ontwikkelingsfase van de student, maar is nadrukkelijk geen hulpverlener;
- verwijst studenten door naar de studieadviseur bij studievertraging, bij persoonlijke problemen en bij meer complexe vragen over regelingen en opleidingsoverstijgende kwesties.

C.1. Algemeen

De Universiteit Utrecht maakt onderscheid tussen masteropleidingen (die in het CROHO geregistreerd staan en een CROHO-label hebben) en masterprogramma's. Een masteropleiding kan uit meerdere masterprogramma's bestaan; een programma kan verschillende tracks bevatten. Een track is een samenhangend pakket van cursussen en opleidingsonderdelen dat een student binnen zijn masterprogramma kan kiezen. In de externe communicatie van de UU worden alleen de namen van de masterprogramma's gebruikt, niet die van de tracks. Deze kunnen wel genoemd worden bij de beschrijving van de inhoud van een programma. De eindtermen en de toelatingsprocedure worden, conform wettelijke eisen, vastgesteld op het niveau van de masteropleiding.

C.2. Onderwijsprogramma

Een masterprogramma:

- wordt inhoudelijk gedragen door meerdere leerstoelen en wordt gecoördineerd door een programmaleider. Aan de masterprogramma's stelt het college van bestuur de eis dat er een cursorisch deel en een zelfstandige onderzoeksopdracht of onderzoeksstage te onderscheiden zijn.
- biedt studenten een internationale oriëntatie in de onderwijsonderdelen, zoals:
  - cursussen of projecten in international classrooms;
  - cursussen waarin het vakgebied in een internationale context wordt geplaatst;
  - het volgen van één of meer cursussen in het buitenland;
  - een internationale stage of opdracht;
  - een internationale summerschool;
  - onderwijsactiviteiten die aansluiten bij de internationale profilering van het onderzoek.
- bevat cursussen (met studiepunten) waarin studenten een oriëntatie op het werkveld krijgen, zoals:
  - stages en/of afstudeeropdrachten;

- verzorging van het onderwijsprogramma door docenten die werkzaam zijn of relaties hebben met de beroepspraktijk.
  - heeft activiteiten gericht op community building tussen studenten, staf en alumni, activiteiten georganiseerd door studentenorganisaties, en kent extracurriculaire activiteiten, zoals een carrière dag. Een community is een leergemeenschap van studenten en docenten en tussen studenten onderling die erop gericht is interactie in de groep te vergroten.
  - heeft de verwerving van academische vaardigheden en bredere vaardigheden opgenomen in het curriculum, zodat studenten na afstuderen zijn toegerust op een snel veranderende arbeidsmarkt en samenleving. Daaronder wordt verstaan:
    - competenties om te blijven leren en te innoveren;
    - het kunnen werken in heterogene groepen, in interdisciplinaire en internationale teams;
    - loopbaanvaardigheden, zoals flexibiliteit en aanpassingsvermogen;
    - informatievaardigheden, ICT- of technologische geletterdheid.
  - voldoet aan de eisen ten aanzien van minimale instroom en dragende leerstoelen om doelmatige besteding van overheidsmiddelen te bevorderen;
  - kent een of twee startmomenten per jaar, die samenvallen met de start van een semester. Ieder startmoment is een volwaardig startmoment in de zin dat het tot uitdrukking komt in onderwijsprogrammering en communityvormende activiteiten. In de certificeringsprocedure beargumenteert de decaan per programma de keuze voor één of twee startmomenten, waarbij de volgende aspecten aan de orde komen:
    - omvang van de instroom;
    - onderwijsprogrammering (opbouw van het programma);
    - communityvorming;
    - doelmatigheid.
- Onder goedkeuring van het college van bestuur kan een masterprogramma in de certificeringsprocedure beargumenteerd afwijken van alle onder C.2.6 genoemde bepalingen.

C.3. Toetsing en beoordeling in cursussen

Om de studeerbaarheid te bevorderen wordt voor de masterfase, net als voor de bachelorfase, als eis gesteld dat resultaten binnen tien dagen na de toets bekend zijn. Voor de masterfase wordt niet expliciet de eis gesteld dat een student gaandeweg een eindresultaat opbouwt door bijvoorbeeld tussentoetsen, omdat de masterfase anders van aard is dan de bachelorfase. Wel geldt de regel dat een student bij een onvoldoende beoordeling van ten minste een vier eenmaal in de gelegenheid wordt gesteld om van de onvoldoende alsnog een voldoende te maken.

C.4. Ingangseisen masterprogramma's

De doelstellingen, uitgangspunten en principes voor good practice inzake de selectieve toelating van master studenten aan de universiteit Utrecht zijn uitgewerkt en opgenomen in de Nadere Toelichting op de Richtlijn Onderwijs, Thema: Admission to graduate studies at Utrecht University.

Doel van de selectieve toelating is het realiseren van een optimale match tussen de ambities en competenties van de student enerzijds en het masterprogramma en de UU-leeromgeving anderzijds: past de opleiding bij de student en de student bij de opleiding. Daarbij streeft de UU naar het bevorderen van excellentie, gelijke kansen en diversiteit van de studentenpopulatie. De selectie geschiedt op basis van objectieve standaarden, die vooraf, dat wil zeggen vanaf het moment dat studenten zich kunnen aanmelden, helder en transparant worden gecommuniceerd, zodat voor kandidaten duidelijk is aan welke eisen zij moeten voldoen om toegelaten te worden tot het programma. Deze hebben betrekking op:

- eerdere academische prestaties in relevante vakgebied(en);
- relevante vaardigheden;
- beheersing van de in het programma gehanteerde taal of talen;
- eventuele aanvullende selectiecriteria met bewezen relevantie voor het oordeel over de geschiktheid van de kandidaat.

Het is niet toegestaan dat de toelating tot een masterprogramma uitsluitend op cijfers is gebaseerd. De selectie moet plaatsvinden op basis van ten minste twee kwalitatieve criteria. De centrale vraag bij de toelating is of de student over voldoende kennis en vaardigheden beschikt,

c.q. die nog eigen kan maken om de master binnen de studieduur af te ronden.

C.5. Toelatingsprocedure

In de toelatingsprocedure start het contact met de aankomende student; het masterprogramma spant zich in om, vanaf hun aanmelding, een band op te bouwen met toekomstige studenten.

Elk masterprogramma heeft een toelatingscommissie die een student toetst op de ingangseisen die voor het programma zijn gesteld. De toelatingsprocedure is bedoeld om een toelatingscommissie zich een oordeel te kunnen laten vormen over de geschiktheid van de kandidaat.

De toelatingsprocedure tot de master is zodanig ingericht dat er zicht is op de kennis en vaardigheden, motivatie, talent en leervermogen van de kandidaten.

Na afloop van de toelatingsprocedure verstrekt de toelatingscommissie een toelatingbewijs aan studenten die aan de toelatingsvereisten voldoen.

C.6. Begeleiding

Het masterprogramma draagt zorg voor de mogelijkheid van een goede oriëntatie op het programma en de vervolgmogelijkheden daarna. De student wordt hiermee in staat gesteld te beoordelen of het programma past bij zijn of haar ambities en talenten. Binnen het masterprogramma is sprake van adequate begeleiding van studenten, die hun persoonlijke ontwikkeling en studievoortgang stimuleert.

Binnen een masterprogramma of Graduate School hebben studenten de mogelijkheid deel te nemen aan extracurriculaire activiteiten, zoals bijeenkomsten, lezingen, excursies en reizen. Deze extracurriculaire activiteiten spelen een belangrijke rol bij het bevorderen van de communityvorming.

Nadere Toelichting op de Richtlijn Onderwijs

Thema: Admission to graduate studies at Utrecht University

Purpose

Selective admission to graduate programs at Utrecht University (UU) is aimed to ensure an optimal match between the student's abilities and aspirations and the UU learning environment.

In order to provide excellent learning opportunities and an optimal preparation for future careers, the student experience is supported by an engaging, international, and diverse community, stimulating students to fully develop their individual talents, a broad range of skills, and a collaborative spirit.

UU is therefore committed to promoting excellence, equality of opportunity and to further the diversity of its student body.

Eligibility

Admission to graduate studies is based on an assessment of the candidate's potential to successfully complete, i.e. to achieve the learning outcomes of, the degree program of choice within the given duration of that program.

Criteria for eligibility include objective measures of prior academic achievement (GPA / grades, standardized test scores, proofs of proficiency, work samples) in relevant subject area(s), of relevant skills, and of the proficiency in the language of instruction.

These and possible additional criteria with proven relevance for the assessment of the candidate's suitability for the degree program, and (in case of professional degrees) for access to the profession / license to practice, are transparent and clear to the candidate upon application.

Specific provisions:

- As part of his/her application, a candidate can indicate if and explain why his/her grades or scores would not be an adequate indication of his/her actual academic potential.
- The admission committee can deviate from certain criteria in specific cases, considering the overall suitability of the candidate. This may for instance apply to candidates in category D (see below), yet the conditions stated under evaluation and integrity should be respected³.

Process

UU is committed to ensuring optimal transparency of information⁴ and timely and swift handling of applications on a rolling basis (see below) during the admission process as to ensure an optimal choice and decision making process for the candidate.

Consequently, the various steps, deadlines, maximum response periods, and information requirements implied in the admission process are transparent and clear to all candidates upon application, and throughout the admission process, including transparent information on whether:

- admission to a specific program is granted to all eligible candidates, or that priority is given to the best qualified candidates (category A, below).
- there is a maximum number of places available
- places are still available
- there is a waiting list

All candidates have access to all information relevant to inform him/herself about the degree program of choice, the learning environment, and the experience of previous students (alumni, including their career perspectives), as to ensure an optimal decision making process.

Advisory services are available to support candidates in this process.

---

³ This requires an additional component to the decision-making process, i.e. application is verified independently by at least two members of the admission committee and personally approved by the committee chair. Specific advice may be sought, e.g. from the central level Admissions Office or from Nuffic (NARIC/ENIC).

⁴ Art. 7.15 WHW: the university provides such information to the prospective students about the selection criteria and procedure that prospective students are able to prepare themselves well for the admission requirements

Rolling admission

Timely and swift handling of applications, as well as consistency in the application of criteria, are supported by using the following standard categories:

- A. candidate's profile meets or exceeds eligibility criteria (excellent candidate): rapid and unconditional admission
- B. candidate could meet the eligibility criteria in time, but has either to provide further proof of proficiency (e.g. grade transcript of degree to be obtained, language test, etc.) or has to address some deficiencies⁵: conditional admission with clear indication of additional requirements
- C. student does not meet minimum requirements and isn't likely to meet these in time: rejected
- D. student's profile deviates substantially from eligibility criteria but deserves specific assessment, e.g. previously acquired competencies (EVC), interrupted study course (e.g. adult learners, refugees), etc. (see specific provisions, above).

Applications can be efficiently processed by specially trained⁶ graduate school staff, coordinated by the Admission Officer. The Admissions Committee is responsible for the integrity of the process, the effective and consistent implementation of categories and criteria, for decisions on specific cases (category D), appeals, and for an annual evaluation (see below).

Programmes using centralized measures for admission, i.e. their own standardized tests required to be taken by all eligible candidates at the same time, can deviate from the principle of rolling admission.

Integrity

The admission process is carried out with full respect of national and international regulations regarding equal opportunity, students with special needs, relevant EU directives, and international conventions⁷.

Appeal and deferral

Conditions and procedures for appeal against the admission decision are transparent and clear to all candidates upon application⁸.

Candidates can defer admission granted with a maximum of one academic year. Admission is not transferable to other UU programmes.

Evaluation

The admission process is carefully monitored and evaluated on an annual basis as to provide evidence of the relevance of criteria, effectiveness, transparency, and integrity of the process⁹, which may be a basis to suggest adjustments. Evaluation reports will be shared as an instrument of mutual learning and improvement.

Implementation

The implementation process will accommodate the admission of current bachelor students (i.e. the cohorts that started in 2014 and before) taking into account the extent to which they have been provided with adequate information to enable them to prepare for the admission requirements taking effect from 2016 onwards. The specific implementation may also be contingent upon the extent to which a Graduate School or program is being exposed to (inter)national competition.

---

⁵ Art. 7.30e and art. 7.57i WHW: The universities shall be responsible for providing the opportunity to make up the deficiencies in previous education for those who do not fulfil the admission requirements and are expected to fulfill the requirements within a reasonable period.

⁶ Basic training and annual updates will be provided for staff carrying out admission tasks. Advanced training will be available for admission officers.

⁷ Algemene wet gelijke behandeling, Wet gelijke behandeling op grond van handicap of chronische ziekte (WGBh/cz), Lisbon convention on the recognition of Qualifications concerning Higher Education in the European Region (art. 7.30d WHW), EU directive on the recognition of professional qualifications, etc (zie Nuffic info), and Code of Conduct international student in higher education (Rev 1 September 2017).

⁸ Guidelines and a toolkit for the efficient handling of appeals will be provided.

⁹ In line with the expectations from government and other stakeholders in the Netherlands and with the international state of the art.